

MEERSLAGCOMBINATIES

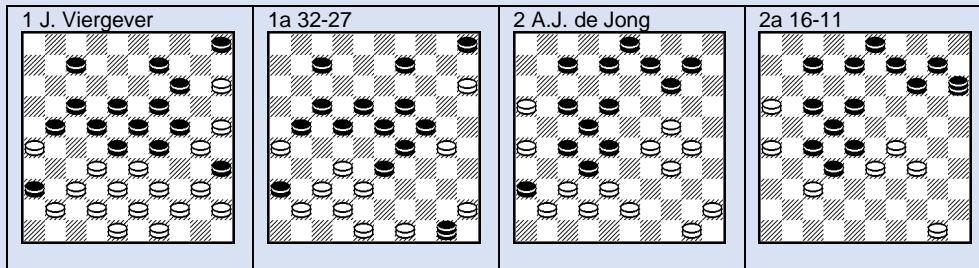
Ardjan de Jong

Waar komen ideeën voor damproblemen vandaan?

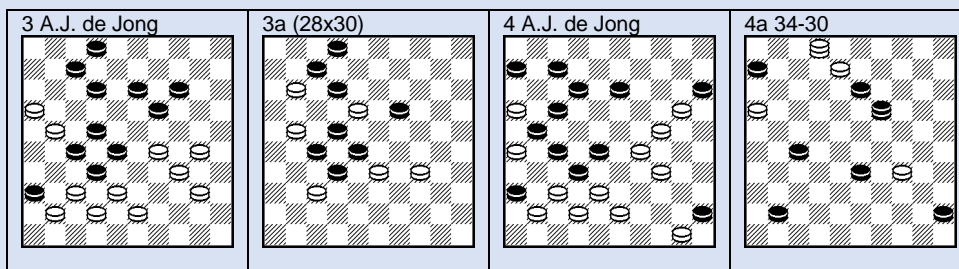
Zelf heb ik veel ideeën opgedaan bij het oplossen van problemen bij ladderwedstrijden, waarmee ik begon met Het Nieuwe Damspel van oktober 1978. Probleemredacteur Jan Vink en zijn voorganger Arie van der Stoep lieten naast kritisch geselecteerd nieuw werk ook veel oude topwerken zien, waardoor hun probleemrubriek wel wat weg had van een museum. Bij de oplossingen werden problemen terdege besproken en vergeleken met andere problemen die steeds zorgvuldig werden gerefereerd. Alleen al de problemen uit die uitgave en de voorgaande nummers in vaders krantenbak hebben me voor jaren op interessante sporen gezet.

Onpareerbare achterloop op 36

Eindeloos interessant vond ik bijvoorbeeld Het Nieuwe Damspel januari 1978, waarin Jan Vink 20 problemen publiceerde met de schijnbaar onpareerbare achterloop (31-36) achter een witte piramide zoals bijvoorbeeld in dia 1: 20, 30, 39 (dia 1a), 27 28, 21, 3, 10, 1. Een prachtig probleem met 6 meerslagen op rij! Het enige andere probleem waarin ik dat ooit gepresteerd heb zien worden is de legendarische 13x13 van Stuurman uit De Problemist augustus 1945 (*TK: zie de Showroom!*).

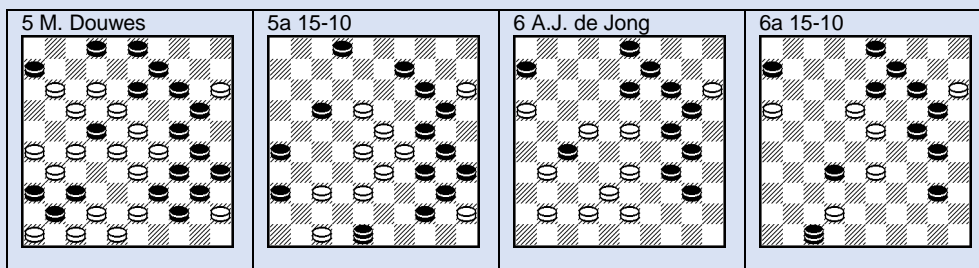
De onpareerbare achterloop op 36 is voor mij altijd een geweldig uitgangspunt gebleven. Zo'n probleem ziet er meteen uit als een lokzet en ik begin nog steeds vaak met dit gegeven als ik zelf wat probeer te maken. Ik heb met name veel gepuzzeld op doorslaan naar dam met 36x49 en dan met de zwarte dam de verdere routes naar 24 en 31. In dia 2 werd uiteindelijk alles gerealiseerd van wat ik in 1978 in gedachten had: 40, 33, 20 (dia 2a), 11, 4, 28, 9, 44 (Dammen november 1986). Waarom duurde het zo lang voordat dia 2 op het bord kwam? Ik had alleen gekeken naar rondslagen vanaf 2 na 11x2 of vanaf 4 over Z18 en verder. Voor rondslagen vanaf 4 over Z10 dient 15 geruimd te worden en dat blijkt dus te kunnen, maar dan moet je wel op het idee komen dat 15 ook een zwarte dam kan zijn. Dat blijkt dan mooi te passen door de route van de zwarte dam naar 31 te verlengen via 15. Ik zag overigens dat Andreas Kuijken later haast hetzelfde probleem publiceerde in L'Effort juli 1993, maar dan beginnend met 47-42. Een interessante keuze. In plaats van het visuele effect van de onpareerbare achterloop kiest Andreas voor een beginstand die meer bij het partijspel aansluit.

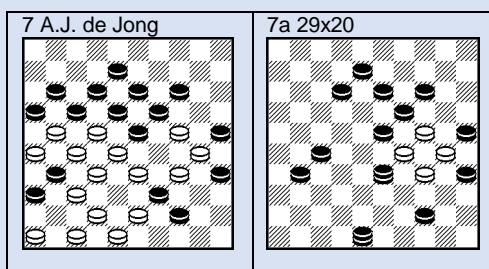
De dam-op-bezet-veld van dia 3 is ook letterlijk voortgekomen uit het neerzetten van de onpareerbare achterloop op 36 en dan maar eens wat mogelijke meerslagen uitproberen: 33, 11, 18 (dia 3a), 8, 2, 35 (28) 49 (32A) 27; A(33) 43 (21) 16 (39) 49 (De Problemist augustus 1982). In dia 3a staan alle witte schijven in en een zet later is dat wederom het geval. Geheel anders ontstaan is de onpareerbare achterloop op 36 van dia 4: 44, 33, 2, 8 (dia 4a), 30 19, 22 (50) 17, 7 (Molodej Azerbaidjana 20 december 1986). Hier was ik juist uitgegaan van een duidelijke task, afgebeeld op dia 4a. Het gaat om het op een acceptabele wijze neerzetten van het rijtje 13.D19 = 8.D2 waarbij WD2 als steundam optreedt bij de hielslag 34-30 (19x35) 8x19 (35x8) 2x22.

Net zulke problemen proberen te maken als Max Douwes en Jaap Viergever?

Terwijl met name dia 2 en 4 ontstonden na jarenlang geploeter, soms gaat het veel sneller. Aanleiding is hier wederom een serie van 20 problemen in Het Nieuwe Damspel van april 1978, dit keer alle met een ingemetselde schijf. Absoluut hoogtepunt was voor mij was dia 5 van Max Douwes in De Problemist mei 1963: 261, 37, 16, 8, 18, 428, 37 (dia 5a), 10, 8, 41, 19, 3, 4, 18. Ik vroeg me tijdens het voor de zoveelste keer naspelen van dit meesterwerk (*TK: zie de Showroom!*) af of het leuke 15-10x8 niet gebruikt kon worden om 3 te ruimen, direct doorslaan met 23x3 en intussen de slagen (3x12x23) in etappes te gebruiken als tempo's voor damslag en rondslag. Dat lukte vrijwel direct met dia 6: 228, 39, 10, 8, 3, 11, 28 (Brabants Dagblad 25 april 1981). Er hoefde slechts een zwarte schijf bij op 40 om de rondslag scherp te krijgen.

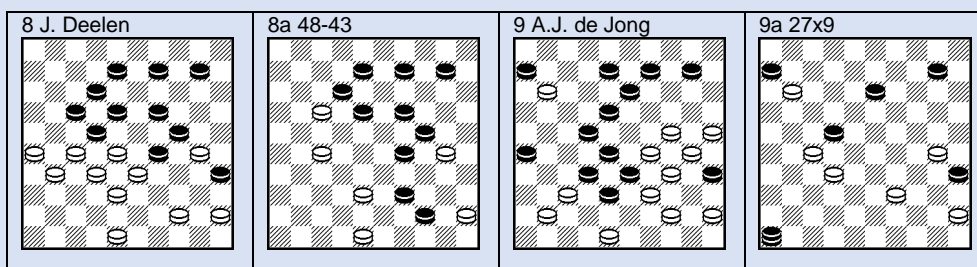

Intussen is dia 6 wel weer stuk kleiner van formaat dan dia 5 en was ik er weer niet in geslaagd om een megaprobleem te maken zoals Max Douwes en Jaap Viergever. Met de 16x16 stand van dia 7 kwam ik wellicht nog het meest in die richting: 428, 37, 461, 37, 42, 31, 17, 22, 21, 339 (dia 7a), 20, 2, 25, 36 (De Problemist juni 1982). De invloed van Max zal duidelijk zijn, 42-38 (31x42) 38x37 (39x48) is "copy-paste" uit dia 5. De invloed van Jaap is met name de 3 zwarte dammen en de serie rondslagen van de witte dam.

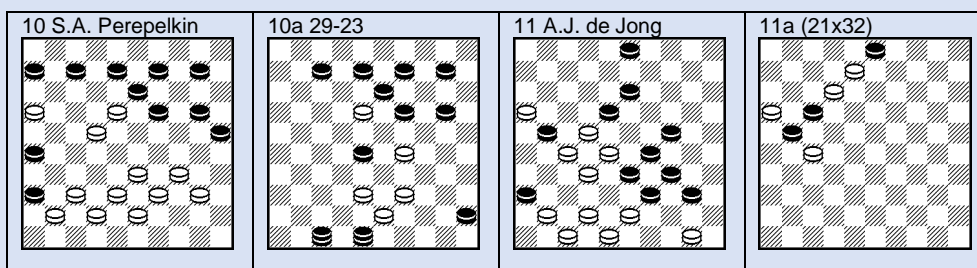

De kettingmeerslagen van Méaudre

Ik weet niet zeker wanneer ik kennis maakte met het slagsysteem van dia 8: 440, 261, 17 (dia 8a), 483, 5 (35) 50, 40, 48 (Dam Eldorado september 1987). Waarschijnlijk zag ik het systeem voor het eerst in de bekende bewerking van J. Wagter, Orgaan Prov. Gron. Dambond van 15 augustus 1933). Deze Wagter blijkt echter bijoplosbaar en al voorgangers te hebben, waarvan de oudste blijkbaar de 14x8 van A. Méaudre, La Gazette du Jeu de Dames april 1888 en bijvoorbeeld nog een nodeloos onscherpe van G.L. Gortmans, De Katholieke Illustratie 28 december 1927. Op dia 8 staat de wat mij betreft tot dusver beste bewerking, bijna 100 jaar na Méaudre. Het gaat na 44-40 (35x44) om de kettingmeerslag 26-21 (17x37) 28x17 (37x39) en zwart staat nu weer met (12x43) klaar voor de volgende meerslag. Het met 48-43 (dia 8a) opknippen in (12x32x43) voor een plakker naar dam met naslag, dat kan haast niet mooier en werd al door Méaudre gepresteerd.

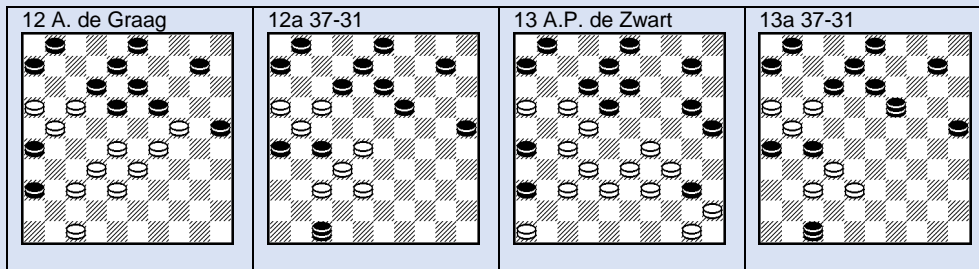
Of ik het systeem al kende of niet, in elk geval maakte ik gebruik van een verplaatste versie in dia 9, het eerste probleem dat Jan Vink plaatste: 31, 43, 27, 32 (50) 9, 4, 6 (Het Nieuwe Damspel juni 1979). Ik weet nog dat ik toen al liever een zwarte schijf op 45 had gehad, maar dat is hier onmogelijk omdat de slag (46x50) niet gedwongen is. Zou het toch mogelijk zijn een probleem te construeren waarbij na het alternatief (x44) wit met een heel andere slag uiteindelijk uitkomt op 45 = D50?

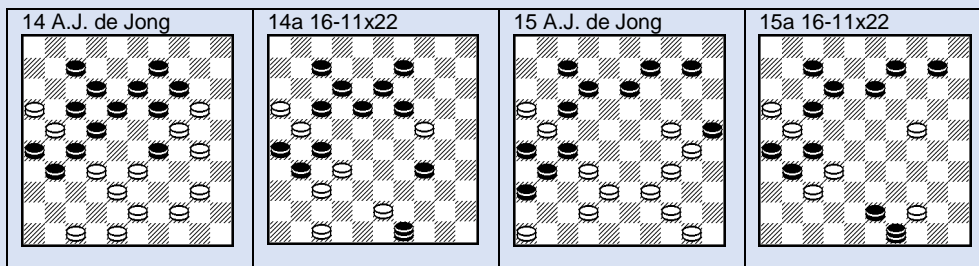
Inderdaad presteerde Aart de Zwart dat zo'n twee jaar later in De Problemist december 1981, zoals ik in diens 90 jaar jubileumnummer meldde. Later zou Sergeij Perepelkin dit nog eens presteren met dia 10: 30, 29, 11, 31 (dia 10a), 23 (50A) 1, 6; A(44) 1, 50 (Kamp. USSR 1988). Na 29-23 in dia 10a wordt de task gerealiseerd doordat wit even later zowel 1x6 als 1x50 kan slaan door de molenwiek over 10.13.20.28 links of rechtsom te nemen! Verder wordt de chaos van dia 10a uit zo'n mooie ordelijke stand bereikt, het plaatsen van 45 verbergt het slot mooi, de meerslagen zijn fraai en we zien weer de onpareerbare achterloop op 36! Méaudre's slagenketting gebruikte ik later nog eens in dia 11: 428, 38, 45, 42, 8, 12 (dia 11a), 21, 17, 38 (Het Damspel april 1981). In dit probleem was de task het formeren van de T-vormige formatie na 45x12 (dia 11a) die na wat gebuikel eindigt met het terugslagje 16x38.

Coup Blonde/Beekbergen

In het boek "A. de Graag, een Keur van 100 Damproblemen, 1938" stond dia 12: 22, 338, 24, 41 (dia 12a), 31, 9, 5, 2. Ik vond dit zo'n geweldig systeem dat ik er ooit voor De Problemist een serie artikelen over schreef. De oudste bewerking was blijkbaar van Blonde, "Coups brilliants et fins de parties, 1798". Nu Compositions2013 uit is, zouden dergelijk artikelen wel herschreven kunnen worden, want nu beschikken we o.a. ook over de problemen met 14 of meer zwarte schijven, de "Prototypen" met dammen in de beginstand en problemen zonder eisen aan de slotstand.

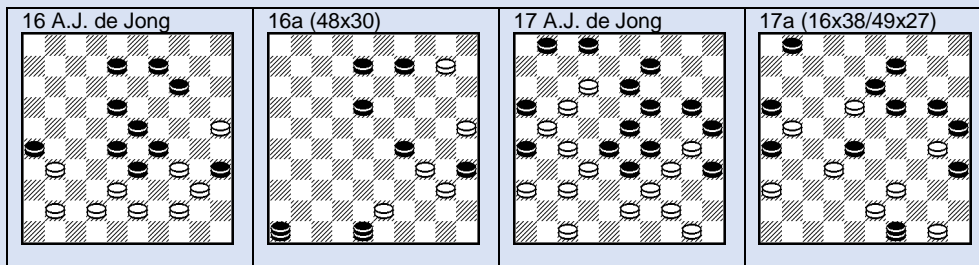
Ik maak van de gelegenheid gebruik om in elk geval één conclusie te herzien, namelijk dat J. Burggraaff in De Rotterdammer van 10 december 1950 de eerste was die op het idee was gekomen dat in dia 12a W28 weggelaten kan worden, waardoor niet alleen de meerslag economisch wordt, maar tevens een interessant ad libitum wordt toegevoegd. Intussen blijkt dat Aart de Zwart degene was die dat voor het eerst presteerde met dia 13: 21, 44, 40, 24, 34, 24, 41 (dia 13a), 31 (26x28A) 5, 9, 2; A (47x11) 9, 5, 2 (Het Damspel juli 1948).

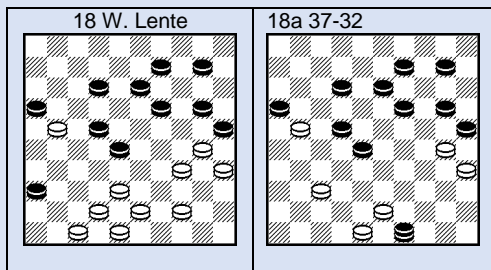
De wens om te variëren op de coup was een reden van het ontstaan van dia 14: 34, 338 (42A) 37 (dia 14a) 11, 11x22, 3, 38, 38; A (34) 11, 37, 11x22, 3, 38 (Het Nieuwe Damspel april 1984). Zwart buitelt over twee witte schijven, maar in plaats van met 31 te slaan komt nu een slag met 32. Toen ik dit op het bord kreeg, wilde ik vooral als extra uitdaging proberen om W37 op zijn plaats te brengen en dat gebeurt hier via 48x37. Verder hoopte ik oplossers te verrassen door het gegeven dat wit na plakken op 11 niet naar dam op 2 slaat maar achteruit, wat wellicht nog verrassender is omdat 22 in de beginstand is gevuld. Een wellicht wat transparantere bewerking van hetzelfde systeem is dia 15: 41, 37, 44 (dia 15a), 11, 22, 3, 5 (Het Damspel oktober 1987). Ook hier wordt 37 geplaatst, maar nu eenvoudig via de meerslag 42-37. Bovendien staat er nu geen zwarte schijf op 18 zodat de coup geheel vrij gerealiseerd is met maximaal meerslageffect (TK: zie de Showroom!).

Symmetrische meerslag van twee kanten

Met Jan Vink ben ik een groot liefhebber van meerslagen zoals dia 16: 449, 32, 10 (dia 16a), 14, 5, 50 (Het Nieuwe Damspel april 1984). Het gaat in dia 16a om de meerslag over de witte schijf 34 die zelf op het punt staat om de slag 34x14 uit te voeren, maar zelf geslagen wordt in ruil voor een slag over een schijf meer. Ik heb nog bij Arie van der Stoep gecheckt of dit type meerslag een naam heeft, maar dat is volgens hem niet het geval.

Ik vroeg me al een hele tijd af of deze slag ook op de lijn 16..49 kon met de bijzondere mogelijkheid om 32 van twee kanten weg te slaan. Dat lukte uiteindelijk met dia 17: 7, 38, 18 (dia 17a) (38A) 3, 48, 44, 31, 45 (6) 7 (Het Nieuwe Damspel april 1984; TK: zie de Showroom!). Het bedoelde moment is afgebeeld in dia 17a. Na A(27) wint wit na hetzelfde vervolg eveneens op slag hoewel niet scherp. Ik herinner me vele jaren gepuzzeld te hebben op deze task en lang gedacht te hebben dat het niet mogelijk was om dit gegeven behoorlijk te bewerken. Wat ik vooral wilde was het verbergen van de slag naar 3, wat hier gedaan is door het met een slag ruimen van het in de beginstand gevulde veld 23. Toen dia 17 gerealiseerd was keek ik direct naar de mogelijkheid om die slag in etappes aan de andere kant te bewerken, dus met 15-10 (4x44) 50x39 (28x48) 39x19 enzovoort. Dat leverde niet direct iets op, maar na wat puzzelen ontstond vrij vlot dia 16 met de inleidende plakker en het ad libitum (26x46/48). Zo was dit tweetal mooi op tijd klaar voor de serie van Het Nieuwe Damspel van april 1984.

Zoals het bij onze hobby bijzonder is dat je nooit van tevoren weet of het eigenlijk wel mogelijk is om je idee volgens de gangbare idealen te realiseren, zo is het ook mogelijk dat anderen je met het idee voor zijn geweest. Dat bleek hier ook het geval met dia 18: 41 (47A) 37, 32 (38) 3, 40 uit Het Centrum 13 mei 1961. Leuk is hier ook de extra keuzeslag die Willem Lente biedt naast de genoemde schuiftrompet van dia 18a. Na de openingszet wordt zwart namelijk na A(27) al even kansloos geveegd met 32, 3 en de zevenklapper richting 6 of 16!

